

Örök¹ élet² ζωή αιώνιος

Ige: „Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust.” Ján 17:3

Szeretett testvéreim! Az Apostoli hitvallás utolsó hitvallási tétele a következő:

„Hiszem az egyetemes Anyaszentegyházat; a szentek közösségét, a bűnök bocsánatát; a test feltámadását és az örök életet. Ámen.”

„Az örök életnek³ (ζωή αιώνιος) semmi köze nincs az időhöz. Az örök élt egyetlen forrása az Úr Jézus Krisztus (az Örökkévaló). Jézus ezt az (örök) életet élte, amikor a földön járt. Ő emberi síkon ezt az életet élte és mutatta be.”⁴ A csodák csodája viszont az, hogy az örök élet, amely Krisztus Jézusban volt az Ő keresztje által a miénk lesz, akkor, ha elhatároztuk, hogy azonosítsuk magunkat a halálával, vagyis, ha megkereszteltetünk Krisztusban.

Krisztus azért jött, hogy beteljesítsen bennünket Istennek egész teljességéig (Ef 3: 19). Szentlélekkel beteljesedni nem azt jelenti, hogy kaptunk valamit, amit mennyei Atyánk ad, például egy ajándékot, vagy erőt. A reánk eljövő (ApCsel 1: 8) Szentlélek beteljesedni azt jelent, hogy az az élet, amely Jézusban volt, a miénk lesz; ugyanaz az élet, nem pedig annak valamilyen utánzata (Chambert, Oswald 2019, 107), kópiája [κοπία (kopiaó)]. Az örök élet és annak valami alantas utánzata csap össze bennünk, ennek a küzdelemnek vagyunk a csatateret (Gal 5: 16-17).

Ezt jelenti az, hogy Istentől születünk:

„Sem földi hatalom, sem a pokol hatalma nem győzheti le Isten Lelkét (Szelemét) az ember szellemében (lelkében); az belső legyőzhetetlenség.”⁵ Ebben az összecsapásban győztesen csakis az örök élet áll meg!

A legyőzhetetlen örök élet [αἰ (aei) jelentése: mindig, folyton, rendszeresen, mindenkor] az a mindig élet, ami azt jelenti, hogy nem érhet közelébe a halál, a halálnak felette nem lehet semmi hatalma, amiképpen az időnek sem! Nem ragadhatja magával a biológiai változás és elmúlás, sem az ördög, de még maga a halál sem, aki ős ellenségünként a messiási uralom forogatókönyve (1Kor 15:20-28) szerint utolsónak töröltetik el. Ebben az értelemben az örök élet, a Megváltó⁶ Úr Jézus Krisztusnak a bűn „emésztette”⁷, betegség és halál férgé „rágta”⁸ és a biológiai változások teste nélkül⁹ való szemlélése¹⁰ (Jób 19: 25-27), amiről Jézus ezt mondta:

- *Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz én bennem, ha meghal is, él, és mindenki, aki él, és hisz én bennem, soha meg nem hal. Hiszed-e ezt?* János 11: 25-26.

Pál pedig Krisztusnak ugyanerről a szemléléséről ezt tanítja:

„Mi pedig az Úrnak dicsőségét mindnyájan fedetlen arccal szemlélvén, ugyanazon ábrázatra elváltozunk, dicsőségről dicsőségre, úgy mint az Úrnak Lelkétől.” 2Kor 3:18.

Krisztusszemlélésünk tehát olyan, hogy közte és köztünk nincs semmi, Őt, közbe-ékelődve elfedő köztesség! Krisztust és az Ő hasonlatossága szerinti örökélet új, illetve belső¹¹, rejtett emberét kizárólag az Isten beszéde és Szentlélek munkája által láthatjuk!

Mind ebből az is következik, hogy Isten bennünket átváltoztató munkája feltartóztatlanul történik, amit erőtlenségeinkben érhetünk tetten magunkban, így tehát minden kétséget kizáróan bűn az Isten általi megsebzettségünk és erőtlenségünk birtokában nem Isten ereje céljába vitetnünk és törekednünk. Meg van írva:

- *„Elég neked az én kegyelmem; mert az én erőm erőtlenség által végeztetik¹² el. Nagy örömet dicsekszem azért az én erőtlenségeimmel, hogy a Krisztus ereje lakozzék én bennem.”* 2Kor 12:9.

Isten erejének, vagy sokkal inkább Messiás Urunk erejének beteljesítése abban a könyörgésünkben tetőzik, hogy „szabadíts meg a gonosztól” és „legyen meg a Te akaratod, amint a mennyben úgy a földön is,” és abban a kérésünkben, hogy „szabadíts meg” és „jöjjön el a te országod”, vagyis történjen a Te messiási örök (Ézs 9:7) uralkodásod, míg *Isten lesz minden mindenkben* (1Kor 15:25-28)!

Messiás Urunk vasvesszővel¹³ vezényelt és ösztökélt (ApCsel 9: 5 és 26: 14) uralma (Zsolt 2:9 és Jelenések 2: 27, 15: 5 és 19: 5) elménk számára maga a téboly, lelkünknek kibírhatatlan és testünknek elhordozhatatlan teher, más szóval emberileg lehetetlen és garantált kudarcra ítélt küldetés. Istenünk és Atyánk a váltságban pontosan ezt az elhordozhatatlan létet helyezte ránk és nem is szándékozik levenni rólunk, de adott egyetlenegy utat, ez pedig az, hogy ez az *uralom*¹⁴, [הַרְשָׁאָה (miséráh¹⁵) 1) uralom, fennhatóság] ez a királyság, ez az országolás, amint azt a próféta mondja „az Ő vállán lesz” (Ézsaiás 9: 6)! Az evangélium pedig az, hogy Krisztus Urunk nem egyedül, hanem velünk akar uralkodni, mely együtt-uralkodásra Urunk Jézus így hívott meg bennünket:

„Jöjjetek én hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelgettetek, és én megnyugosztalak titeket! Vegyétek föl magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok: és nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek!” Máté 11:28-29.

A „vegyétek föl magatokra az én igámat!” azt jelenti, amire a zsoltáros így szólít fel:

„Vessed az Úrra a te terhedet, ő gondot visel rólad, és nem engedi, hogy valamikor ingadozzék az igaz.” Zsolt 55:23.

Isten Igéje tehát arra tanít bennünket, hogy bármilyen körülmény közepette is, maradjunk egy igában Jézus Krisztussal! Semmiképpen ne akarjuk Krisztus Urunk válláról levenni a messiási uralom igáját és különösen ne akarjuk ezt a terhet egyedül elhordozni!

A világnak nem volt még olyan korszaka, amikor az emberiség, mint a bűn (János 16: 9-11) által [διέρχομαι (dierkhomai)] ergonomikusan* áthatott (Róma 5: 12) tömeg, ne tett volna meg mindent azért, hogy leszaggassa (Zsolt 2: 1-4) magáról az örökkévaló Krisztus uralmát, azaz igáját. Ennek a vak tömegnek a feje most is a Krisztus királyságát magáról letépvé akar az elveszett világ szabad ura és teljhatalmú zsarnok királya lenni.

Krisztus Urunk minden név¹⁶ felett való nevét (Fil 2:9-11) a sajátunkkal¹⁷ nem írhatjuk felül, nem hamisíthatjuk alá és nem cserélhetjük le! Erre a közel nyolcmilliárd teljes emberiség sem képes, még akkor sem, ha lehetséges volna összeadnunk minden erőnket.

Bábelnél már megpróbáltuk ezt és minden összeomlott¹⁸ (1Móz 11:8). Nem lesz ez más az internet és csúcstechnika által globálissá tett világunk mostani bábeli próbálkozásának eredménye sem, hiszen máris belefáradtunk.

A *fáradt* héber szava a פָּעַד (já'ép) 1). Ennek egyik nagyon szemléletes görög megfelelője a κοπιάω (kopiaó) 1) elfárad, kimerül (munkában, gyaloglásban, tanításban, prédikálásban), beleun 2) keményen dolgozik, fárad, fáradozik, bajlódik. Különös itt a görög szó, mellyel közös a kópia, magyarul másolat jelentésű szavunk. Tehát a Krisztusnak a bűneset óra elromlott és rossz másolásába fáradunk bele, a hozzá hasonlónak való válásunk gonosz törekvésebe, abba a megromlott akaratunkba, amikor nélküle akarunk olyanokká lenni, mint Ő (1Móz 3:5). Ezt a lenről való földi¹⁹ törekvésünket a görög nyelv az ἀντί (anti = helyett, helyettes) és a ὁ Χριστός, -οῦ (ho Khrisztosz ú) 1) felkent szavak egybevonásával fejezi ki, ami azt jelenti, hogy ellen-

* Ergonomikus: a test és a lélek sajátosságait tudatosan figyelembe vevő célzatos törekvés, mely az Ige szerint ellenséges viszonyban van az Isten Lelke munkájával. „Mondom pedig, Lélek szerint járjatok, és a testnek kívánságát véghez ne vigyétek. Mert a test a lélek ellen törekedik, a lélek pedig a test ellen; ezek pedig egymással ellenkeznek, hogy ne azokat cselekedjétek, amiket akartok.” Gal 5:16-17.

Krisztus, helyettes-Krisztus, Anti-Messiás, helyettes-Felkent, vagyis az igazit félre toló ellen, - illetve helyettes-Krisztus. Magyarul ez egyszerűen annyit jelent, hogy Krisztus nem létezik, én vagyok helyette.

A félreállítással nemlétezővé tett Krisztusból az következik, hogy ő nem cselekedhet, ergo minden cselekvés origója az őt félretoló ember. E Krisztust leváltó ember szívének minden gondolata gonosz, minden megistenülő törekvése átkozott és így minden gyümölcse maga a halál. Hagynunk kellene, hogy Ő tegyen bennünket önmagához hasonlóvá, mert nekünk ez nem fog menni. Genetikai másolóprogramunk javíthatatlanul elromlott; önmagunktól a nem a testnek akaratából vagy a férfiúnak indulatjából (János 1: 13) való, hanem az Istentől született Isten Fia Jézusnak csak torz másolataivá lehetünk. Új, romolhatatlan magból [ἡ σπορά, -ᾶς (hé szpora asz) 1) mag], azaz nem a *test és vér* (1Kor 15:50) másolóprogramjával kell tehát megszületnünk, sőt, újjáteremtettünk, hanem amiképpen az apostol tanítja a „*felülről való*” „*igazságnak ígéje*” által, a *világosságok Atyjától* alászálló *akaratnak* kell bennünket újjá szülnie, hogy *az ő teremtményeinek valami zsengeje legyünk!* Jakab1: 17-18.

Éppen ezért, bennünket szerető Megváltónk arra kér, hogy úgy vegyük fel magunkra az Ő igáját, hogy az Ő messiási uralkodásának minden terhét az Ő vállán hagyunk. Isten szolgálatában állva, ha nem maradunk meg abban a Vele való közösségünkben, amit Ő a közös könnyű és gyönyörűséges igájának nevez, ha nem úgy hordozzuk vele ezt kozmikus uralmat, ahogy a járnai alig tudó kisgyermek segít az édesapjának bármely súlyt elcipelni, akkor a lehetetlen küldetés emberfeletti terhe és elhordozhatatlan felelőssége összeroppant, belefáradunk és e roppan súly porrá és hamuvá (1Móz 18:27) morzsol (Luk 20:18) össze.

Vajon van-e ilyen gyermeki közösségünk mennyei Atyánkkal? Van- e ilyen meghitt bizalmi közösségünk a mi fejünkkel (Ef 5:23; Kol 1:18) és Urunkkal, Jézus Krisztussal?

A gyermek bizalommal tudván tudja, hogy édesapja úgy munkálkodik, hogy a célját megvalósítja, mindezt úgy, hogy alig van, vagy egyáltalán nincs fogalma arról, hogy mit épít. A gyermek hatalmasként látja édesapját munkálkodni. De látjuk-e mi Krisztust ilyen mindenhatóként szüntelenül a mi üdvösségünkért munkálkodni? Ilyen élet-látásunk csak akkor lehet, ha Urunk igája másik végében magunk is Ő vele vagyunk.

Istennek sok nagyon buzgó munkása futott úgy zátonyra, hogy nem tudtak mit kezdeni a rajtuk levő teherrel és alája roskadtak.

„Add át Istennek, amit rád helyezett; ne dobd el magadtól, hanem tedd Őreá azt, és azzal együtt saját magadat is – és a súly könnyűvé válik, a közös hordozásban”²⁰ pedig gyönyörűségessé is (Máté 11: 29-30). Akkor Ő nyilvánvalóvá teszi az ő hatalommal cselekvő jelenlétét, „erőt ad a megfáradottnak”²¹, és az erőtlén erejét megsokasítja.” (Ézs 40:29) „Isten (szüntelenül cselekvő) erejét csak akkor ismerhetjük meg, ha magunkra vesszük Jézus igáját és *tőle tanulunk.*”²² Ámen.

Áldás: „Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, és még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk. De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk Ő hozzá; mert meg fogjuk őt *látni* (Jób 19: 27), amint van. És akiben megvan ez a reménység Ő iránta, az mind megtisztítja ő magát, amiképpen Ő is tiszta.” 1Ján 3:2-3.

Jegyzetek:

¹ Az αἰώνιος, *ia, ov* (aióniosz ia on) jelentése: 1) nagyon hosszú ideig tartó 2) örök, örökkévaló, örökké tartó (múltra és jövőre vonatkozóan egyaránt); ὁ αἰών, -ῶνος (ho aión ónosz) 1) nagyon hosszú idő 2) örökkévalóság 3) világekorszak 4) εἰς τὸν αἰῶνα vagy εἰς αἰῶνα örökké 5) εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων örökkön örökké.

Az αἰεῖ (aei) jelentése: mindig, folyton, rendszeresen, mindenkor.

² A ἡ ζωὴ, -ῆς (hé dzóé ész) jelentése: 1) Istenhez tartozó élet, amelyet a hívők Krisztusban nyerhetnek meg (Jn 3:16, 3:36, 20:31) ζωὴ αἰώνιος örök élet 2) Jézus Krisztus többször is így nevezi önmagát: ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ (Jn 11:25), ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ (Jn 14:6)

³ Örök élet az, „hogyan valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem **örök élete** legyen. Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem **örök élete** legyen. Ján 3:15-16

Aki hisz a Fiában, **örök élete** van; aki pedig nem enged a Fiúnak, nem lát életet, hanem az Isten haragja marad rajta. Ján 3:36

Ekkor Jézus azt mondta:

- *Ἐν* vagyok a feltámadás és **az élet**, aki hisz énbennem, **ha meghal is, él**, és mindenki, aki él, és hisz énbennem, soha meg nem hal. Hiszed-e ezt? János 11: 25-26
- *Ἐν* vagyok az út, az igazság és **az élet**, senki sem mehet az Atyához, csakis én általam. János 14: 6.

Ezek pedig azért írtattak meg, hogy higgyétek, hogy Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és ebben a hitben **életetek** legyen az ő nevében. János 20: 31.

Ami kezdettől fogva vala, amit hallottunk, amit szemekkel láttunk, amit szemléltünk, és kezeinkkel illettünk, az **életnek** Igéjéről. (És **az élet** megjelent és láttuk és tanúbizonyságot teszünk róla és hirdetjük nektek az **örök életet**, amely az Atyánál vala és megjelent nekünk;) Amit hallottunk és láttunk, hirdetjük nektek, hogy nektek is közösségetek legyen velünk, és pedig a mi közösségünk az Atyával és az ő Fiával, a Jézus Krisztussal. És ezeket azért írjuk nektek, hogy örömetek teljes legyen. 1Ján 1:1-4.

És ez az a bizonyágtétel, hogy **örök életet** adott nekünk az Isten és ez az élet az ő Fiában van. 1Ján 5:11.

Mert a bűn zsoldja halál; az Isten kegyelmi ajándéka pedig **örök élet** a mi Urunk Krisztus Jézusban. Róm 6:23.

Akié a Fiú, azé az élet: akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban. Ezeket írtam nektek, akik hisztek az Isten Fiának nevében, hogy tudjátok meg, hogy **örök életetek** van, és hogy higgyetek az Isten Fiának nevében. (...) De tudjuk [azt is], hogy az Isten Fia eljött, és értelmet adott nekünk arra, hogy megismerjük az igazat, és [hogyan] *mi az igazban, az ő Fiában, a Jézus Krisztusban vagyunk. Ez az igaz Isten és az örök élet.* 1Ján 5:12-13 és 20.

Valakik pedig befogadták őt, hatalmat adott azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek; Akik nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatjából, hanem Istentől születtek. És az Ige testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal. Ján 1:12-14.

⁴ Oswald Chambers: Mindenemet Krisztusért Evangéliumi Kiadó Budapest 2019. oldal 107.

⁵ Oswald Chambers: Mindenemet Krisztusért Evangéliumi Kiadó Budapest 2019. oldal 109.

⁶ Itt (Jób 19: 25) a megváltó a גָּאֹל (gá'al) I. alapjelentés Kal 1) megvált (ti. vérrokon) 2) kivált, kivásárol Nifal 1) megváltatik, kiváltatik 2) megváltja magát II. alapjelentés: H1351 Etimológia: ige (verbum). A gyöknek két alapjelentése ismert. Ejtsd: gáal.

⁷ A קָלָה (káláh) I. alapjelentés Kal 1) befejeződik, elmúlik, vége van, betelik (ti. harag) 2) elhatározva lenni, megtervezve lenni 3) elfogy, elhasználódik, kimerül, elpusztul, elsorvad, elenyészik Piél 1) befejez, bevégez, véghezvisz, betölt (ti. időszakot), véget ér, befejeződik 2) elhatároz, megtervez 3) elfogyaszt, elhasznál, kimerít, elpusztít, elgyengít Pual 1) véget ér, befejeződik, teljessé válik II. alapjelentés A bibliai héberben csak származékszavak képzéséhez használatos 1) rokon nyelvekben: jelentése ismeretlen 2) bibliai héber származékai: H3629 Etimológia: ige (verbum), a gyöknek két alapjelentése ismert. Ejtsd: kálá. Az ige hely a Jób 19: 27 -ben található!

⁸ A נָקַף (náqap) I. alapjelentés Nifal 1) kiütetik, leütetik, kiveretik, leveretik, levonatik (ti. kivágatik) Piél 1) csapás éri, lesújt rá vmi, illetve annak következtében tönkremegy, elromlik, elpusztul II. alapjelentés Kal 1) körbemeget, körbejár, periodikusan ismétlődik, visszatér Hifil 1) körbevesz, körülfog, körülzár, bekerít 2) körbeér (ti. visszatér a kiindulási ponthoz) 3) lekerekít, kikerekít, kerekre formál (a Szeptuaginta fordításában 'bebodorít', 'göndör fürtöket készít') Etimológia: ige (verbum), a gyöknek két alapjelentése ismert. Ejtsd: nákap.

⁹ Mert én tudom, hogy az én megváltóm él, és utoljára az én porom felett megáll. És miután ezt a bőromet megrágnak, testem nélkül látom meg az Istent. Akit magam látok meg magamnak; az én szemeim látják meg, nem más. Jób 19:25-27.

¹⁰ A הָאֵן (házáh) I. alapjelentés Kal 1) lát, néz, észlel (ti. természetes szemmel) 2) látomást lát (ti. extatikus állapotban) 3) gondoskodik, ellát II. alapjelentés A bibliai héberben csak származékszavak képzéséhez használt 1) rokon nyelvekben: szemben van, elülső rész, ellentét (arab) 2) bibliai héber származékai. Ejtsd: házá. Ugyanott

(Jób 19: 27) a רָאָה (rá'áh) Kal 1) lát, néz, nézeget, szemlél, odanéz, odapillant, vár 2) meglát, észrevesz, észlel, megfigyel, (látomást) lát 3) lenéz vkiről vmit, elles vmit, megért, megismer, megtanul vmit 4) odanéz, odapillant, megpillant, rátekint (ti. kegyelemmel, jóindulattal), felnéz vkire (ti. tisztelettel tekint), benéz hozzá, meglátogat, megfigyel, les, ellát, gondoskodik, figyelemmel van iránta, figyelemmel kísér, megvizsgál 5) kiválaszt (szó szerint: kinéz magának), maga előtt lát (ti. mint okot vagy célt), észlel, érzékel, tapasztal (pl. nem lát halált stb.) Nifal 1) tűnik, látszik, láthatónak lenni 2) megjelenik, megmutatja magát, láthatóvá válik 3) gondoskodik róla, gondoskodásban részesül Pual 1) láthatónak, érzékelhetőnek lenni (pl. sovány ember csontjai) Hifil 1) láttat, mutat, látnia enged, megtapasztalni enged 2) összpontosításra készítet Hofal 1) mutattatik, megmutattatik, láttatik, megláttatik Hitpaél 1) egymásra néz, farkasszemet néz Etimológia: ige (verbum). Ejtsd: ráá.

Ebben az értelemben az örök élet a Krisztus fedetlen fővel való szemlélése, látása, megértése és tanulása általi dicsőséges átváltozás (2Kor 3:18).

¹¹ Hogy adja meg nektek az Ő dicsősége gazdagságáért, hogy hatalmasan megerősödjete az Ő Lelke által a belső emberben; Hogy lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben; A szeretetben meggyökerezvén és alapot vevén, hogy megérthessétek minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága [az Isten jóvoltának], És megismerjétek a Krisztusnak minden ismeretet felül haladó szeretetét, hogy [ekképpen] beteljesedjete az Istennek egész teljességéig. Ef 3:16-19.

Azért nem csüggedünk; sőt ha a mi külső emberünk megromol is, a belső mindazáltal napról - napra újul. Mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk igen-igen nagy örök dicsőséget szerez nekünk; Mivelhogy nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra; mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók. 2Kor 4:16-18.

¹² A τελειόω (teleioó) jelentése: 1) befejez, elvégez, beteljesít, véghez visz 2) tökéletessé tesz passzív alak: 3) teljessé, tökéletessé lesz; tökéletességre jut 4) beteljesedik 5) eltelik 6) megvalósul.

¹³ A בָּרָזֶל (barazel) jelentése: 1) vas(érc) 2) vasszerszám, fegyver, esetleg bilincs 3) átvitt értelemben: víztelen, kemény (ti. föld, nyak, szolgaság stb.) Etimológia: hímnemű főnév (nomen masculinum) egy, a bibliai héberben csak származékszavak képzéséhez használt gyökből (ברז), mely rokon nyelvekben (arámi, arab): 'fúr', 'átszúr', 'láthatóvá válik'. A szövegi lámed egy toldalék.

Az עֵט ('ét) jelentése: 1) (vasból készült, kőre és fémre használt) íróvessző. Hasonlóképpen a שֵׁבֶט (sébet) 1) bot, pálca 2) rúd, nyél, szár (ti. fegyveré) 3) pásztorbot, furkósbot (ti. munkaeszköz) 4) jogar (ti. felségjelvény) 5) törzs Etimológia: hímnemű főnév (nomen masculinum) egy, a bibliai héberben csak származékszavak formájában használatos gyökből (שבט), melynek rokon nyelvi (asszír) jelentése: 'pálca', 'jogar'. A szó megjelenik az arámban is, feltehetően egyiptomi jövevényszó. Ejtsd: sévet.

Ennek a görög megfelelője a σιδηροῦς, ἄ, οὖν (szidérusz a ún) jelentése: vasból készült, vas illetve a τό κέντρον, -ου (to kentron ú) 1) amivel szűrni lehet 2) ösztöke 3) fullánk.

¹⁴ Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk, és az uralom az ő vállán lesz. Így nevezik: Csodálatos Tanácsadó, Erős Isten, Örökkévaló Atya, Békesség Fejedelme! Uralma növekedésének és békéjének nem lesz vége Dávid trónján és királysága fölött, mert fölemeli és megerősíti azt jogosság és igazság által, mostantól fogva mindörökké. A Seregek URának féltő szeretete teszi ezt. Ézsaiás 9: 6-7.

¹⁵ Nagyon tetszik a מִשְׁרָה misera és a „mise” szavunk pusztá hangzás béli egybehangzása, mert ha a kettőt együtt hallom, akkor sokalt több van benne, mint a latin *miser* era erum gyötrő, haszontalan, hitvány jelentésű szó, vagy Istenünk és Urunk (misericordias Domini) szívének könnyörületességei, mert ez a „mise” vagy a szent istentisztelet nem más, mint Krisztus Urunk uralmának proklamálása, az a teljhatalom, amivel Ő mindenre kiterjeszti jogigényét. Máté ezt így fejezte ki: „Nekem adatott minden hatalom [מִשְׁרָה] (míseráh)] mennyen és földön. Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében (...)!” Máté 28: 18-19a.

¹⁶ שֵׁם (šém) 1) név, megnevezés, elnevezés 2) hírnév, (valaki) jó híre 3) gúny, közmevetés tárgya (Ezék 23:10) 4) emlék, emlékeztető, műemlék, emléktárgy. A kimondhatatlan NÉV egyértelműen a mi Urunk Jézus Krisztus minden név felett való neve (Filippi 2: 9-11)!

¹⁷ Bábel tornya építésekör az akkor még egy nyelvet beszélő egységes emberiség magának akart nevet szerezni! Ezt mondták:

- „Jertek, építsünk magunknak várost és tornyot, melynek teteje az eget érje, és **szerezzünk magunknak nevet**, hogy el ne széledjünk az egész földnek színén!” 1Móz 11:4.

¹⁸ פוּץ (púc) I. alapjelentés Kal 1) szétszór, szétszóródik Nifal 1) szétszóródik, (...) szétoszlik.

¹⁹ Ha pedig keserű irigység és civódás van a ti szívetekben, ne dicsekedjete és ne hazudjatok az igazság ellen. Ez nem az a bölcsesség, amely felülről jó, hanem **földi, testi és ördögi**. Mert ahol irigység és civakodás [van], ott háborúság és minden gonosz cselekedet is [van]. A felülről való bölcsesség pedig először is tiszta, azután békeszerető, méltányos, engedelmes, irgalmassággal és jó gyümölcsökkel teljes, nem kételkedő és nem képmutató. Jak 3:14-17. Vö.: „Távozz tőlem Sátán; bántásomra vagy nekem; mert nem gondolsz az Isten dolgaira, hanem az **emberi dolgokra**.” Mt 16: 23.

²⁰ Oswald Chambers: Mindenemet Krisztusért Evangéliumi Kiadó Budapest 2019. oldal 108.

²¹ יָעַף (já 'ép) 1) fáradt, kifáradt, kimerült. Etimológia: melléknév (adjectivum) a יָעַף (já 'ép) első (alap) jelentéséből. Ejtsd: jáéf. Ennek görög megfelelője a κοπιάω (kopiaó) 1) elfárad, kimerül.

²² Vegyétek föl magatokra az én igámat, **és tanuljátok meg tőlem**, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok (...)! Máté 11:29. Vö.: Oswald Chambers: Mindenemet Krisztusért Evangéliumi Kiadó Budapest 2019. oldal 109. Izraelita testvéreinknél a pászkavacsorát egyik lezáró életbölcsege úgy szól, hogy *azért gyakoroljuk ezt a hagyományt, hogy **megtanuljunk** azokká válni, akik vagyunk*. Vö.: 1Ján 3:2-3.